

Elias Lönnrot oli aikansa todellinen moniosaaja. Hänen vaikutuksensa Suomen tieteeseen ja taiteeseen on ollut aivan keskeinen. Edellisessä kirjoituksessani käsittelin Kalevalan merkitystä taiteisiin. Nyt saa Eino Leino ”puhua”.

Eino Leino on ehkä tunnetuin suomalainen runoilija. Hänelle Lönnrotin Kalevala oli ”ehtymätön luova dynamo”. Näin todetaan Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran merkittävässä Lönnrotin jälkipolville jätetyissä jalanjäljissä Kalevalan kulttuurihistoria- kirjassa.

Eino Leino (1878 – 1926) oli osa kuuluisaa ravintola Kämpin ystäväpiiriä. Jokainen heistä lukeutui kulttuurihistoriassamme kirjattuun kultaiseen kauteen. Jean Sibelius, Akseli Gallen-Kallela, Pekka Halonen, Emil Wikström ja Robert Kajanus olivat tässä piirissä muita keskeisiä henkilöitä.

Kalevala inspiroi Eino Leinoa. Tästä ovat esimerkkinä hänen runoteoksensa Tarina suuresta tammesta vuodelta 1896 ja Helkavirsiä vuodelta 1906 sekä näytelmät Hiiden miekka ja Väinämöisen kosinta. Mutta ennen kaikkea Helkavirsi-kokoelma nosti Eino Leinon suomalaisten tietoisuuteen.

Mielenkiintoista on, että tänäkin päivänä lukuisat ihmiset lainaavat Eino Leinon riimittämiä runoja tai niiden osia onnittelu- ja muistosäkeiksi. Tämä ei ole ihme, koska Eino Leino oli synnynnäinen runoilija ja hän käytti kaiketi ensimmäisenä suomen kieltä sujuvasti kaikenlaisiin taiteellisiin tarkoituksiin. Siis kieltä, jota nyt puhumme – ja jonka Elias Lönnrot aikanaan rakensi.

Otan esimerkin runoteoksesta Tarina suuresta tammesta:

”Koittipa vihdoin Väinämön aika
Suomeni sankari-aika,
tietojen, taitojen, taikojen aika”.

Tämä runo kirjoitettiin vuonna 1896. Eino Leino runossaan ennakoi tulevaa, Suomen itsenäisyyttä. Mielenkiintoista on, että hän veljensä Kasimirin kanssa perusti pari vuotta myöhemmin lehden nimeltään ”Nyky aika”. Lehden päämääränä oli olla kansainvälinen, kaikkea kulttuurielämää kommentoiva lehti. Lehden kirjoitukset olivat varsin rohkeita ja Eurooppaan suuntautuneita. Se oli tuolloin uskaliaasta, koska Suomi oli osa Venäjää, tosin itsenäisenä suuriruhtinaskuntana.

Elias Lönnrotilla on monta tänä päivänäkin käsin kosketeltavaa kohdetta Sammatissa. Harva kuitenkaan muistaa, että Elias Lönnrotin ja Eino Leinon elämän polut kohtasivat Kainuussa. Eino Leino syntyi Paltamon Höveliössä vanhempiensa seitsemäntenä ja nuorimpana poikana 1878. Elias Lönnrot taas oli Kajaanissa piirilääkärinä parikymmentä vuotta siirtyäkseen v 1854 Helsingin yliopiston suomen kielen professoriksi. Höveliössä Lönnrot asui vuodet 1834 – 35, jossa hän kirjoitti ns Vanhan Kalevalan, joka ilmestyi v 1835.

Kajaanissa on Eino Leino – talo. Se on rakennettu v 1978 perinnetaloksi sekä Lönnrotille että Leinolle. Taloa ylläpitävät sikäläiset Kainuun Eino Leino-Seura ja Elias Lönnrot-Seura. On hieno asia Suomen historian ja suomalaisuuden tuntemisen kokemisessa, että tämän kaltainen talo on olemassa ja on Kainuun alueen keskeisiä turistikohteita. Tämän vuoksi lainaan runoa, joka on Eino Leino- kirjailijanimikkoseuran sivuilla:

”Olkohon taiteemme niin kuin taivas,

siintävä, soljuva, tähtinen, sees.
olkohon niin kuin nouseva päivä
metsien päällä, järvien päällä,
kun sinä kaiutat kantelees!”

Risto Piekka
Sammattiseuran ja Paikkarin torpan tuki ry:n puheenjohtaja